

# **Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego Gminy Hrubieszów**

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (SOOŚ)

Dokument sporządzono na potrzeby procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego Gminy Hrubieszów.



Zespół:

Mgr. Anna Jaworska

Mgr. inż. Jolanta Popielarska

Mgr. inż. Dariusz Osuch

Mgr. inż. Małgorzata Regulska

Mgr. inż. Agata Przygoda

## Spis treści

Spis treści .....	2
1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym .....	3
2. Przedmiot opracowania oraz podstawa formalno-prawna .....	5
3. Metodyka opracowania i źródła danych.....	5
4. Charakterystyka projektu Planu Ogólnego Gminy Hrubieszów .....	7
Tabela 1. Strefy planistyczne – funkcje wiodące i przykładowe kwestie środowiskowe.....	7
5. Powiązania z dokumentami strategicznymi oraz cele ochrony środowiska.....	10
6. Opis, analiza i ocena stanu środowiska .....	11
7. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia POG .....	15
8. Przewidywane oddziaływania na środowisko wynikające z ustaleń POG .....	16
Tabela 2. Macierz oddziaływań – ocena jakościowa (– negatywne, + pozytywne, 0 neutralne) .....	18
8.9. Oddziaływania w podziale na kluczowe strefy planistyczne .....	19
8.10. Uwzględnienie obszaru rewitalizacji i przedsięwzięć rewitalizacyjnych .....	20
Tabela 3. Podobszary rewitalizacji – skala i uwarunkowania przyrodnicze (wg GPR).....	20
9. Ocena wpływu na obszary Natura 2000.....	22
10. Oddziaływania skumulowane, transgraniczne oraz na ludzi.....	22
11. Rozwiązania minimalizujące i kompensacyjne.....	24
12. Propozycja monitoringu skutków realizacji POG .....	25
Tabela 4. Proponowane wskaźniki monitoringu .....	25
13. Podsumowanie i wnioski końcowe .....	27
14. Przebieg procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOS).....	28
15. Bibliografia i wykaz materiałów .....	29

## 1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Niniejszy dokument jest prognozą oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego Gminy Hrubieszów (POG). Prognoza stanowi podstawowy element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ) prowadzonej dla POG, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (dalej: ustawa ooś).

Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego obejmującym obszar całej gminy. Ustala strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne, a także wskazuje obszary uzupełnienia zabudowy. W praktyce POG wyznacza ramy: gdzie i w jakim kierunku może rozwijać się zabudowa oraz infrastruktura w kolejnych latach – a więc pośrednio wpływa na wodę, powietrze, glebę, krajobraz, przyrodę, zdrowie ludzi i klimat.

Gmina Hrubieszów ma wyraźnie rolniczy charakter i należy do obszarów o bardzo wysokich walorach glebowych (m.in. czarnoziemy). Istotnym elementem środowiska są doliny Bugu i Huczwy oraz związane z nimi tereny zalewowe, korytarze ekologiczne i obszary cenne przyrodniczo. Na terenie gminy i w sąsiedztwie występują liczne formy ochrony przyrody, w tym Strzelecki Park Krajobrazowy, Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu oraz obszary Natura 2000 (m.in. Dolina Środkowego Bugu, Lasy Strzeleckie, Uroczyska Lasów Strzeleckich, Zachodniowołyńska Dolina Bugu, Lasy Mirczańskie).

Prognoza ocenia, czy ustalenia POG – w szczególności strefy planistyczne oraz zasady lokalizacji zabudowy – mogą powodować znaczące oddziaływania na środowisko. Analizie poddano także wariant „0” (brak przyjęcia planu), potencjalne oddziaływania skumulowane oraz możliwość oddziaływań transgranicznych (gmina położona jest przy granicy państwa).

W projekcie POG przyjęto zasadę ograniczania nowej zabudowy w dolinach rzecznych, w obszarach zagrożenia powodzią oraz na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo, a rozwój kieruje się do istniejących struktur osadniczych. W bilansie potrzeb rozwojowych i chłonności obszarów zurbanizowanych wyznaczono m.in. obszary uzupełnienia zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej (Pb – obszary wyznaczone, Pu – obszary potencjalne) oraz limit wynikający z bilansu (Pp).

Najważniejsze potencjalne negatywne oddziaływania POG mogą wiązać się z:

1. presją urbanizacyjną na gleby wysokiej klasy,
2. ryzykiem zwiększenia spływu powierzchniowego i obciążen ,
3. wzrostem emisji CO<sub>2</sub> i hałasu wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych oraz w strefach gospodarczych,
4. lokalnymi konfliktami przyrodniczymi, jeżeli inwestycje byłyby planowane zbyt blisko obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych.

Prognoza wskazuje zestaw środków zapobiegawczych i minimalizujących, które powinny być przeniesione do ustaleń planów miejscowych i decyzji inwestycyjnych, m.in.: ochronę i

odtworzenie zieleni oraz elementów retencji, ograniczenia w lokalizacji funkcji uciążliwych, wymagania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, zasady ochrony przed hałasem, a także wymogi dotyczące ochrony gleb i krajobrazu. Zaproponowano również monitoring skutków realizacji POG – w szczególności wskaźniki dotyczące zmian w zagospodarowaniu, jakości powietrza i wód, presji na obszary chronione, rozwoju kanalizacji oraz częstotliwości lokalnych zdarzeń powodziowych i suszowych.

Dokument uwzględnia także spójność POG z Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Hrubieszów na lata 2022–2030, w tym charakterystykę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Z punktu widzenia środowiska istotne są działania ukierunkowane na poprawę jakości przestrzeni publicznych, porządkowanie gospodarki odpadami (w tym ograniczanie azbestu) oraz promocję odnawialnych źródeł energii.

## **2. Przedmiot opracowania oraz podstawa formalno-prawna**

### **2.1. Przedmiot opracowania**

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego Gminy Hrubieszów (POG). Prognoza została sporządzona jako element dokumentacji strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, prowadzonej dla projektu POG.

### **2.2. Podstawa formalno-prawna**

Podstawę opracowania stanowią w szczególności:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (w brzmieniu obowiązującym dla planu ogólnego);
- dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (SEA);
- przepisy odrębne dotyczące m.in. ochrony przyrody, gospodarki wodnej, ochrony powietrza, ochrony zabytków oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Zakres prognozy odpowiada wymaganiom art. 51 ustawy ooŚ (informacje o stanie środowiska, potencjalnych oddziaływaniach, rozwiązaniach minimalizujących i monitoringu).

### **2.3. Cel prognozy**

Celem prognozy jest:

- identyfikacja możliwych, w tym znaczących, oddziaływań projektu POG na środowisko i zdrowie ludzi;
- ocena zgodności ustaleń POG z celami ochrony środowiska wynikającymi z dokumentów wyższego rzędu;
- wskazanie działań zapobiegawczych, minimalizujących oraz – w razie potrzeby – kompensacyjnych;
- wsparcie organu sporządzającego POG w wyborze rozwiązań planistycznych ograniczających presję na środowisko;
- przedstawienie informacji w sposób zrozumiały dla interesariuszy (mieszkańców, organów opiniujących i uzgadniających).

## **3. Metodyka opracowania i źródła danych**

### **3.1. Metodyka**

Ocenę oddziaływań przeprowadzono metodą analizy eksperckiej, łącząc:

- analizę treści projektu POG (strefy planistyczne, standardy urbanistyczne, obszary uzupełnienia zabudowy);
- analizę uwarunkowań środowiskowych (wody, gleby, przyroda, krajobraz, ryzyko powodziowe) oraz problemów środowiskowych istotnych dla gminy;
- ocenę potencjalnych konfliktów funkcjonalno-przestrzennych (zabudowa – rolnictwo –

przyroda – infrastruktura);

- identyfikację oddziaływań bezpośrednich i pośrednich, krótko- i długoterminowych, skumulowanych oraz możliwych oddziaływań transgranicznych.

### 3.2. Główne źródła danych i dokumenty

W opracowaniu wykorzystano w szczególności:

- projekt uzasadnienia do POG , zawierający syntetyczny opis uwarunkowań środowiskowych, katalog stref i dane bilansowe;
- Gminny Program Rewitalizacji Gminy Hrubieszów na lata 2022–2030 wraz z załącznikami (w tym kartami przedsięwzięć rewitalizacyjnych);
- wybrane dokumenty ponadlokalne i branżowe (w tym: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa, audyt krajobrazowy – projekt, strategia rozwoju powiatu – projekt);
- dane referencyjne i tematyczne z rejestrów i geoportali publicznych (m.in. formy ochrony przyrody, mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego ISOK, informacje o GZWP, ewidencje zabytków).

### 3.3. Zakres i poziom szczegółowości

Plan ogólny ma charakter strategiczny – nie przesądza o lokalizacji konkretnych inwestycji w skali działki. W związku z tym prognoza koncentruje się na oddziaływaniach wynikających z kierunków zagospodarowania oraz z zasad kształtowania, a działania szczegółowe (np. parametry techniczne, rozwiązania materiałowe) powinny zostać doprecyzowane na etapie planów miejscowych oraz w toku ocen oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć, jeżeli będą wymagane przepisami.

## 4. Charakterystyka projektu Planu Ogólnego Gminy Hrubieszów

### 4.1. Rola i zakres planu ogólnego

Plan ogólny jest podstawowym instrumentem polityki przestrzennej gminy w nowym systemie planowania. Obejmuje obszar całej gminy w granicach administracyjnych (z wyłączeniem terenów zamkniętych, o ile występują), wyznacza strefy planistyczne oraz określa gminne standardy urbanistyczne. Ustalenia POG są wiążące m.in. przy sporządzaniu planów miejscowych oraz w kształtowaniu ładu przestrzennego i infrastruktury.

### 4.2. Zasady koncepcji rozwoju przestrzennego

W projekcie POG przyjęto pięć kluczowych zasad kształtowania rozwoju:

- 1) ochrona zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i rolniczych jako warunku trwałego rozwoju;
- 2) koncentracja zabudowy i usług w obrębie istniejących struktur osadniczych, przy jednoczesnym ograniczaniu rozpraszania zabudowy;
- 3) wzmacnianie funkcji gospodarczych w lokalizacjach o dobrej dostępności transportowej i technicznej, z uwzględnieniem wymogów środowiskowych;
- 4) podnoszenie jakości przestrzeni publicznych i dostępności usług, zwłaszcza w ośrodkach o funkcjach ponadlokalnych i w obszarach wskazanych do rewitalizacji;
- 5) adaptacja do zmian klimatu (retencja, zielona infrastruktura, ograniczanie ryzyka powodziowego i suszowego).

### 4.3. Katalog stref planistycznych

W projekcie POG przyjęto następujący katalog stref planistycznych:

- SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową wielorodzinną,
- SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową jednorodzinną,
- SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- SU – strefa usługowa,
- SP – strefa gospodarcza,
- SR – strefa produkcji rolniczej,
- SI – strefa infrastrukturalna,
- SC – strefa cmentarzy,
- SG – strefa górnictwa,
- SO – strefa otwarta,
- SK – strefa komunikacyjna.

Granice stref określone są w części graficznej projektu POG. Strefy porządkują strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy, różnicując dopuszczalne kierunki zagospodarowania i zasady kształtowania, w tym wrażliwość na uwarunkowania środowiskowe.

**Tabela 1. Strefy planistyczne – funkcje wiodące i przykładowe kwestie środowiskowe**

Strefa	Funkcja wiodąca (syntetycznie)	Główne zagadnienia środowiskowe (typowe)
--------	--------------------------------	--

SW	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna + usługi	wzrost ruchu i hałasu; potrzeby wód/kanalizacji; jakość powietrza; zieleni urządzona
SJ	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna + usługi nieuciążliwe	presja na gleby; retencja i uszczelnienie; niska emisja; kolizje z korytarzami ekologicznymi przy rozproszeniu
SZ	zabudowa zagrodowa/rolnicza	ochrona gleb; oddziaływania z produkcji zwierzęcej (zapachy, emisje); gospodarka nawozami; wody
SU	usługi publiczne i komercyjne	koncentracja ruchu; hałas; potrzeby parkingów i zieleni; gospodarowanie odpadami
SP	produkcja, składy, magazyny	emisje i hałas; ryzyko zanieczyszczeń wód i gleb; transport ciężki; wymogi BAT/pozwolenia
SR	produkcja rolnicza i zaplecze rolnictwa	ochrona czarnoziemów; erozja i retencja; chemizacja rolnictwa; krajobraz otwarty
SI	infrastruktura techniczna (np. SUW, oczyszczalnie, PSZOK)	oddziaływania punktowe; strefy ochronne; ryzyko awarii; uciążliwości zapachowe/hałas
SC	cmentarze	ochrona wód (strefy sanitarne); krajobraz; gospodarka zielenią
SG	obszary złóż/terenów górniczych	degradacja powierzchni; pylenie; wody; rekultywacja; kolizje krajobrazowe
SO	tereny otwarte: rolnicze, doliny rzeczne, korytarze ekologiczne	ochrona przyrody i krajobrazu; retencja; ograniczenie zabudowy; ochrona przed powodzią
SK	układ komunikacyjny	hałas; emisje; bariery ekologiczne; odwodnienie dróg; przejścia dla zwierząt

#### 4.4. Obszary uzupełnienia zabudowy i bilans potrzeb

W projekcie uzasadnienia POG wykonano bilans potrzeb rozwojowych oraz chłonności obszarów już zurbanizowanych.

W prognozie przyjęto, że priorytetem jest wykorzystanie obszarów uzupełnienia zabudowy oraz

dogęszczanie w ramach istniejących struktur zamiast rozpraszania zabudowy w terenach otwartych. Takie podejście sprzyja ochronie gleb rolnych, ograniczaniu kosztów infrastruktury i zmniejszaniu presji na doliny rzeczne oraz obszary cenne przyrodniczo.

#### 4.5. Gminne standardy urbanistyczne

Standardy urbanistyczne pełnią rolę narzędzia porządkującego rozwój osadnictwa i dostęp do usług publicznych, infrastruktury i zieleni. W projekcie wskazano m.in. kierunkowe parametry kształtowania zabudowy w strefach (np. udział powierzchni biologicznie czynnej, maksymalna wysokość, intensywność nadziemnej zabudowy).

## 5. Powiązania z dokumentami strategicznymi oraz cele ochrony środowiska

### 5.1. Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia POG

Z perspektywy planowania przestrzennego gminy najważniejsze cele ochrony środowiska obejmują:

- ochronę różnorodności biologicznej, w tym spójności sieci Natura 2000 i lokalnych korytarzy ekologicznych;
- ochronę zasobów wodnych (powierzchniowych i podziemnych), w tym ograniczanie zanieczyszczeń obszarowych i punktowych oraz zwiększanie retencji;
- ochronę gleb, w szczególności gleb o wysokich klasach bonitacyjnych, oraz przeciwdziałanie erozji i uszczelnieniu;
- ochronę krajobrazu i dziedzictwa kulturowego, w tym walorów panoram i ekspozycji w dolinach rzecznych;
- poprawę jakości powietrza i ograniczanie;
- ograniczanie uciążliwości hałasu i wibracji;
- adaptację do zmian klimatu (powodzie, susze, fale upałów) poprzez zielono-niebieską infrastrukturę i racjonalne gospodarowanie przestrzenią.

### 5.2. Dokumenty wyższego rzędu i ich znaczenie dla POG

Projekt POG powinien pozostawać spójny z dokumentami ponadlokalnymi oraz z dokumentami programowymi, w szczególności:

- Planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego – w zakresie układu osadniczego, infrastruktury i ochrony zasobów przyrodniczych;
- audytem krajobrazowym województwa lubelskiego (projekt) – w zakresie identyfikacji krajobrazów i rekomendacji dla ich ochrony;
- strategią rozwoju powiatu hrubieszowskiego (projekt) – w zakresie odporności na zjawiska ekstremalne, rozwoju infrastruktury i przedsiębiorczości;
- programami i planami branżowymi: ochrony środowiska, gospodarki odpadami, gospodarki wodnej, ochrony przed powodzią oraz planami transportowymi – w zakresie aktualności i dostępności.

### 5.3. Spójność z Gminnym Programem Rewitalizacji (GPR)

W uzasadnieniu POG wskazano spójność ustaleń POG z Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Hrubieszów na lata 2022–2030, zwłaszcza w zakresie poprawy jakości przestrzeni publicznych, wzmocnienia dostępności usług i porządkowania struktury funkcjonalno-przestrzennej na obszarach wskazanych do rewitalizacji. Z punktu widzenia środowiska znaczenie mają m.in. działania promocyjno-informacyjne dotyczące ochrony środowiska oraz upowszechnianie odnawialnych źródeł energii i eliminacja czynników zanieczyszczających otoczenie (np. azbest, niewłaściwe gospodarowanie odpadami).

## 6. Opis, analiza i ocena stanu środowiska

### 6.1. Położenie i ogólna charakterystyka środowiska

Gmina Hrubieszów położona jest w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego, w obszarze Kotliny Hrubieszowskiej i Grzędy Horodelskiej, w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Hrubieszów oraz w strefie przygranicznej. Uwarunkowania środowiskowe wynikają w szczególności z położenia w zlewni rzeki Bug (granica państwa) oraz z układu dolin rzecznych – Bugu i Huczwy – tworzących rozległe terasy zalewowe i nadzalewowe oraz naturalne korytarze ekologiczne.

### 6.2. Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Ukształtowanie terenu gminy jest zróżnicowane: obok rozległych teras dolinnych występują równiny denudacyjne na utworach kredowych, z lokalnymi formami krasowymi. Z punktu widzenia planowania przestrzennego istotne są:

- podatność gleb na degradację w przypadku trwałego uszczelniania powierzchni;
- ograniczenia dla lokalizacji zabudowy i infrastruktury w dolinach rzecznych (ryzyko zalewania, wysoki poziom wód gruntowych);
- wrażliwość krajobrazowa krawędzi dolin i wyniesień (ekspozycja widokowa).

### 6.3. Gleby i zasoby rolnicze

Gmina ma wyraźnie rolniczy charakter, a o jej potencjale produkcyjnym decydują żyzne gleby (m.in. czarnoziemy) oraz korzystne warunki agroklimatyczne. Z perspektywy środowiskowej kluczowe jest ograniczanie przekształceń gruntów o wysokiej przydatności rolniczej oraz przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenach otwartych. Zwiększanie powierzchni uszczelnionej w obszarach cennych glebowo jest traktowane jako oddziaływanie nieodwracalne w skali pokoleń.

Kompleksy	Pow_m2	Pow_ha	Udział_%
1	138 753 830	13 875,38	53,4%
2	39 914 998	3 991,50	15,4%
PGL	28 998 760	2 899,88	11,2%
2z	23 546 046	2 354,60	9,1%
Tz	4 706 628	470,66	1,8%
dr	4 565 193	456,52	1,8%
1z	3 119 213	311,92	1,2%
3	2 662 480	266,25	1,0%
Ls	2 652 149	265,21	1,0%
5	2 198 359	219,84	0,8%
4	2 026 510	202,65	0,8%

8	1 892 889	189,29	0,7%
3z	1 497 972	149,80	0,6%
W	1 318 238	131,82	0,5%
6	980 642	98,06	0,4%
N	767 521	76,75	0,3%
14	5 050	0,51	0,0%

#### 6.4. Wody powierzchniowe, podziemne i zagrożenia wodne

Cały obszar gminy znajduje się w zlewni rzeki Bug; ważnymi elementami układu hydrograficznego są m.in. Huczwa oraz Ubrodowica. W dolinach rzecznych występują obszary narażone na zalanie (strefy prawdopodobieństwa 10%, 1% i 0,2%), co stanowi zasadnicze ograniczenie lokalizacji nowej zabudowy. Zasoby wód podziemnych obejmują m.in. Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 407 Niecka Lubelska – Chełm-Zamość oraz strefy ochrony ujęć wód. W świetle tych uwarunkowań priorytetem jest utrzymanie i poprawa stanu wód poprzez:

- rozwój gospodarki wodno-ściekowej (kanalizacja, oczyszczanie ścieków, szczelne zbiorniki),
- ograniczanie spływu zanieczyszczeń obszarowych (rolnictwo, zabudowa rozproszona),
- wzmacnianie naturalnej retencji i infiltracji wód (zieleń, rowy i mokradła, mała retencja).

#### 6.5. Infrastruktura wodno-ściekowa – uwarunkowania środowiskowe

W diagnozie Gminnego Programu Rewitalizacji wskazano ograniczenia infrastrukturalne, w tym ograniczony zasięg kanalizacji. Według danych przytoczonych w uzasadnieniu POG, w 2020 r. sieć kanalizacyjna obejmowała jedynie sołectwa Dziekanów, Husynne i Mieniany, przy funkcjonowaniu trzech oczyszczalni ścieków w tych miejscowościach. Odsetek mieszkań z dostępem do wodociągu wynosił ok. 87,8% (2020). W kontekście rozwoju zabudowy oznacza to konieczność ścisłego powiązania nowych terenów inwestycyjnych z możliwością obsługi wodno-ściekowej, aby uniknąć presji na wody i glebę (np. przez nieszczelne zbiorniki bezodpływowe).

#### 6.6. Warunki klimatyczne i adaptacja do zmian klimatu

Warunki klimatyczne gminy kształtowane są przez klimat umiarkowany przejściowy, z sezonowością opadów i temperatur. Z punktu widzenia planu ogólnego rośnie znaczenie działań adaptacyjnych, w szczególności:

- ograniczania ryzyka powodziowego przez unikanie lokalizacji nowej zabudowy w dolinach i na terenach zalewowych,
- przeciwdziałania suszy poprzez zwiększanie retencji, zachowanie mokradeł i cieków oraz stosowanie zielono-niebieskiej infrastruktury,
- ograniczania efektu „wyspy ciepła” w centrach miejscowości poprzez zieleń urządzoną, zacienienie i rozwiązania proroczące.

### 6.7. Jakość powietrza

W środowisku gmin wiejskich typowe źródła oddziaływań na jakość powietrza to przede wszystkim indywidualne źródła ciepła (tzw. niska emisja), ruch komunikacyjny oraz – lokalnie – działalność rolnicza i gospodarcza. Z punktu widzenia POG istotne jest ograniczanie rozpraszania zabudowy (mniej transportu i mniejsze koszty modernizacji systemów grzewczych), wspieranie termomodernizacji oraz promowanie źródeł ciepła i energii o niskiej emisyjności, w tym OZE.

### 6.8. Klimat akustyczny (hałas)

Potencjalne źródła hałasu w gminie obejmują ruch drogowy (w tym transport ciężki, zwłaszcza w strefie przygranicznej) oraz działalność gospodarczą w strefach produkcyjno-składowych. W planowaniu przestrzennym zalecane jest:

- lokalizowanie nowych funkcji wrażliwych (mieszkania, szkoły) w oddaleniu od głównych źródeł hałasu,
- wprowadzanie pasów zieleni i rozwiązań ekranowania oraz racjonalne kształtowanie układu dróg.

### 6.9. Formy ochrony przyrody i ciągłość ekologiczna

Na terenie gminy oraz w bezpośrednim sąsiedztwie występują formy ochrony przyrody i obszary o podwyższonych walorach przyrodniczych, w tym m.in.:

- Strzelecki Park Krajobrazowy oraz otulina/obszary powiązane,
- Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu,
- użytek ekologiczny „Błonia Nadbużańskie”,
- obszary Natura 2000: Dolina Środkowego Bugu (PLB060003), Lasy Strzeleckie (PLB060007), Uroczyska Lasów Strzeleckich (PLH060099), Zachodniowołyńska Dolina Bugu (PLH060035), Lasy Mirczańskie (PLH060104).

Dolina Bugu oraz dolina Huczwy pełnią funkcje korytarzy ekologicznych w układzie ponadlokalnym. Zachowanie drożności korytarzy oraz ograniczenie fragmentacji siedlisk jest kluczowym warunkiem utrzymania różnorodności biologicznej.

### 6.10. Krajobraz i dziedzictwo kulturowe

Krajobraz gminy kształtują doliny rzeczne (Bug, Huczwa) oraz zróżnicowanie rzeźby Kotliny Hrubieszowskiej i Grzędy Horodelskiej. Krajobrazy otwarte o wysokiej ekspozycji widokowej są wrażliwe na chaotyczną lokalizację zabudowy, szczególnie na krawędziach dolin i na wyniesieniach. Na terenie gminy występują również obiekty zabytkowe i stanowiska archeologiczne, które powinny być uwzględniane w dokumentach wykonawczych (mpzp) oraz w procesie inwestycyjnym. W POG przyjęto zasady respektowania skali wsi, tradycyjnych układów ruralistycznych i relacji widokowych.

### 6.11. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze powiązane ze środowiskiem

Zjawiska demograficzne (spadek liczby ludności i gęstości zaludnienia) wpływają na sposób kształtowania sieci osadniczej i dostępności usług, a pośrednio także na presję na środowisko (np.

koszty utrzymania infrastruktury, opłacalność modernizacji źródeł ciepła, dostęp do transportu zbiorowego). W uzasadnieniu POG wskazano spadek ludności z ok. 10,96 tys. (2004) do ok. 9,03 tys. (2024) oraz spadek gęstości zaludnienia z 42,3 do 34,8 os./km<sup>2</sup>.

## 7. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia POG

Na podstawie analizy uwarunkowań i dokumentów wejściowych zidentyfikowano następujące problemy i wyzwania, które mają znaczenie dla ustaleń POG:

- Ryzyko powodziowe w dolinach rzecznych (Bug, Huczwa oraz mniejsze ciek) i związane z nim ograniczenia dla nowej zabudowy oraz infrastruktury.
- Ograniczony zasięg kanalizacji i potrzeba powiązania rozwoju zabudowy z rozbudową systemu gospodarki wodno-ściekowej.
- Wysokie walory rolnicze gleb (w tym czarnoziemów) i konieczność ograniczania ich trwałego wyłączenia z produkcji poprzez rozpraszanie zabudowy.
- Potencjalne konflikty przestrzenne na styku: zabudowa mieszkaniowa – działalność gospodarcza – rolnictwo intensywne (uciążliwości zapachowe, hałas, ruch ciężki).
- Wrażliwość krajobrazowa dolin rzecznych i krajobrazów otwartych; ryzyko degradacji panoram i utraty cech tożsamościowych przy chaotycznej zabudowie.
- Ochrona obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych (w tym Natura 2000) przed fragmentacją i presją inwestycyjną.
- Jakość powietrza i niska emisja z indywidualnego ogrzewania; potrzeba promocji OZE, termomodernizacji i rozwiązań niskoemisyjnych.
- Uciążliwości komunikacyjne i akustyczne wzdłuż głównych ciągów transportowych, w tym w kontekście ruchu towarowego w strefie przygranicznej.

Z punktu widzenia SOOŚ szczególnego znaczenia nabierają te problemy, które mogą ulec nasileniu w wyniku niekontrolowanego, rozproszonego rozwoju zabudowy lub w wyniku lokalizacji funkcji uciążliwych w pobliżu terenów wrażliwych (doliny rzeczne, obszary chronione, zabudowa mieszkaniowa).

## 8. Przewidywane oddziaływania na środowisko wynikające z ustaleń POG

### 8.1. Założenia oceny

Ocena dotyczy oddziaływań wynikających z kierunków zagospodarowania i zasad kształtowania przestrzeni w POG. Oddziaływania zależą od tego, jak strefy i standardy zostaną przełożone na dokumenty wykonawcze (mpzp) oraz na konkretne zamierzenia inwestycyjne. W prognozie przyjęto, że POG będzie realizowany zgodnie z deklarowanymi zasadami: koncentracji zabudowy, ochrony dolin i gruntów rolnych oraz adaptacji do zmian klimatu.

### 8.2. Wariant „0” – brak przyjęcia POG

Wariant „0” oznacza brak przyjęcia planu ogólnego i utrzymanie dotychczasowego stanu dokumentów planistycznych (studium/fragmentaryczne mpzp) oraz decyzji administracyjnych. Z punktu widzenia środowiska wariant ten wiąże się z ryzykiem:

- większego rozproszenia zabudowy (presja na gleby, większe koszty infrastruktury, więcej transportu),
- słabszego powiązania rozwoju z ryzykiem powodziowym i z ochroną korytarzy ekologicznych,
- trudniejszego egzekwowania standardów dostępności do usług i zieleni oraz zasad ładu przestrzennego.

W konsekwencji przyjęcie POG – przy założeniu stosowania wskazanych ograniczeń środowiskowych – jest oceniane jako korzystniejsze niż wariant „0”.

### 8.3. Oddziaływania na wody i gospodarkę wodno-ściekową

Potencjalne oddziaływania wynikają głównie z rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej oraz z inwestycji gospodarczych i infrastrukturalnych. Najważniejsze mechanizmy oddziaływań to:

- zwiększenie powierzchni uszczelnionej i szybszy spływ wód opadowych (ryzyko podtopień, erozja, obciążenie cieków),
- wzrost ilości ścieków bytowych i przemysłowych oraz ryzyko presji na wody w przypadku niedostosowanej infrastruktury,
- potencjalne zanieczyszczenia wód i gleb w strefach gospodarczych (awarie, niewłaściwe składowanie, spływ z placów).

Ustalenia POG, które ograniczają nową zabudowę w dolinach i obszarach zagrożenia powodzią, oraz kierują rozwój do istniejących struktur, działają w kierunku minimalizacji ryzyk. Kluczowe jest jednak, aby w dokumentach wykonawczych wprowadzać wymóg zapewnienia odbioru i oczyszczania ścieków oraz rozwiązań prorotacyjnych (np. zbiorniki retencyjne, ogrody deszczowe, rowy infiltracyjne, nawierzchnie przepuszczalne).

### 8.4. Oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi

Najbardziej wrażliwym zasobem gminy są gleby o wysokiej wartości rolniczej. Oddziaływania negatywne obejmują przede wszystkim trwałe wyłączenie gleb spod produkcji w wyniku urbanizacji, a także lokalne zanieczyszczenia w strefach gospodarczych i infrastrukturalnych.

Przyjęta w POG zasada koncentracji zabudowy w obszarach uzupełnienia zabudowy oraz utrzymanie stref otwartych i rolnych (SO, SR) stanowią istotny mechanizm ochrony gleb. Dla ograniczenia presji zaleca się:

- priorytetowe wykorzystanie terenów już przekształconych (dogęszczanie, wykorzystanie terenów przemysłowych),
- ograniczanie nowych terenów pod zabudowę na glebach najlepszych klas,
- wprowadzanie zieleni i powierzchni biologicznie czynnych jako standardu w strefach zabudowy,
- wymagania dotyczące rekultywacji i zabezpieczeń w obszarach górnictwa (SG).

#### 8.5. Oddziaływania na powietrze i klimat

Oddziaływania na powietrze będą zależę od sposobu ogrzewania nowych budynków, intensywności ruchu samochodowego oraz charakteru działalności gospodarczej. POG, wspierając koncentrację zabudowy, może ograniczać transportochłonność i koszty infrastruktury, co pośrednio sprzyja zmniejszeniu emisji. Wymagane jest jednak równoległe wdrażanie działań niskoemisyjnych (termomodernizacja, wymiana źródeł ciepła, OZE). W kontekście klimatu istotne są działania adaptacyjne: unikanie zabudowy na terenach zalewowych, zwiększanie retencji i zieleni, ograniczanie uszczelnienia.

#### 8.6. Oddziaływania na klimat akustyczny

Największe ryzyko pogorszenia klimatu akustycznego dotyczy stref komunikacyjnych (SK) oraz gospodarczych (SP), zwłaszcza w pobliżu zabudowy mieszkaniowej i obiektów wrażliwych (szkoły, ośrodki zdrowia). Zmniejszaniu oddziaływań sprzyja:

- utrzymywanie pasów buforowych i zieleni izolacyjnej,
- lokalizowanie nowych funkcji mieszkaniowych poza strefami oddziaływań głównych dróg,
- kształtowanie układu drogowego i organizacja ruchu ograniczająca prędkości i tranzyt przez centra miejscowości.

#### 8.7. Oddziaływania na różnorodność biologiczną i obszary chronione

Najbardziej wrażliwe elementy to dolina Bugu, dolina Huczwy, lasy i zadrzewienia śródpolne oraz obszary Natura 2000. Negatywne oddziaływania mogą wynikać z fragmentacji siedlisk, likwidacji zadrzewień, presji rekreacyjnej i świetlnej oraz zanieczyszczeń wód. Korzystne oddziaływania wiążą się z utrzymaniem stref otwartych (SO), ograniczeniem zabudowy w dolinach oraz promowaniem zielono-niebieskiej infrastruktury. W dokumentach wykonawczych należy zachować szczególną ostrożność przy lokalizowaniu nowych inwestycji w pobliżu obszarów Natura 2000 oraz w otulinach form ochrony przyrody.

#### 8.8. Oddziaływania na krajobraz i dziedzictwo kulturowe

Oddziaływania na krajobraz są w dużej mierze pochodną lokalizacji i formy zabudowy. Najbardziej wrażliwe są krajobrazy otwarte w dolinach rzecznych oraz na wyniesieniach o dużej ekspozycji widokowej. POG zakłada respektowanie skali wsi i tradycyjnych układów ruralistycznych, co należy ocenić pozytywnie. Jednocześnie w strefach gospodarczych (SP) oraz przy głównych trasach (SK) konieczne jest stosowanie zasad kształtowania zabudowy i zieleni w

sposób ograniczający dominanty przestrzenne oraz „chaos reklamowy”. Ochrona zabytków i stanowisk archeologicznych powinna być przenoszona do mpzp i procedur inwestycyjnych zgodnie z przepisami odrębnymi.

**Tabela 2. Macierz oddziaływań – ocena jakościowa (– negatywne, + pozytywne, 0 neutralne)**

Element środowiska	Koncentracja zabudowy w obszarach uzupełnienia	Ograniczenie zabudowy w dolinach i na terenach zalewowych	Strefy gospodarcze SP	Standardy urbanistyczne (PBC, dostęp do zieleni)	Rozwój infrastruktury SI i SK
Wody	+	+	–	+	0
Gleby	+	+	–	+	0
Powietrze/klimat	+	0	–	+	0
Hałas	0	0	–	0	–
Bioróżnorodność	+	+	–	+	–
Krajobraz	+	+	–	+	–
Zdrowie ludzi	+	+	–	+	–

Ocena w tabeli ma charakter orientacyjny i odnosi się do mechanizmu oddziaływania. Ostateczna skala oddziaływań zależy od szczegółowych rozwiązań w planach miejscowych oraz od rodzaju i lokalizacji konkretnych inwestycji.

## 8.9. Oddziaływania w podziale na kluczowe strefy planistyczne

### 8.9.1. Strefy mieszkaniowe i wielofunkcyjne (SW, SJ, SZ)

Rozwój zabudowy mieszkaniowej i wielofunkcyjnej może powodować:

- wzrost uszczelnienia powierzchni i spływu wód opadowych,
- zwiększenie zapotrzebowania na wodę oraz ilości ścieków,
- lokalny wzrost emisji do powietrza (ogrzewanie, transport),
- presję na gleby i zielenią, a przy rozpraszaniu – ryzyko fragmentacji krajobrazu.

POG ogranicza te ryzyka poprzez promowanie koncentracji i uzupełniania istniejącej zabudowy. Dla stref SZ istotne jest zachowanie charakteru rolniczego i ograniczanie konfliktów (zapachy, hałas, ruch maszyn rolniczych).

### 8.9.2. Strefy usługowe (SU)

Strefy usługowe sprzyjają koncentracji funkcji publicznych i komercyjnych oraz poprawie dostępności mieszkańców do usług. Oddziaływania środowiskowe mają zwykle charakter lokalny i wiążą się z ruchem samochodowym, zapotrzebowaniem na parkingi, odpadami i hałasem. Kluczowe jest zapewnienie zieleni urządzonej, rozwiązań prorolniczych oraz preferowanie ruchu pieszego i rowerowego w centrach miejscowości.

### 8.9.3. Strefy gospodarcze (SP)

Strefy gospodarcze mogą generować największe lokalne oddziaływania negatywne, zwłaszcza jeżeli dojdzie do lokalizacji działalności uciążliwych. Potencjalne oddziaływania obejmują emisje do powietrza, hałas, ryzyko zanieczyszczeń wód i gleb oraz zwiększony ruch ciężki.

Minimalizacja oddziaływań wymaga:

- lokowania stref SP przy ciągach komunikacyjnych o odpowiedniej nośności i z dala od zwartej zabudowy mieszkaniowej,
- wprowadzania pasów zieleni izolacyjnej i buforów przestrzennych,
- stosowania rozwiązań technicznych i organizacyjnych ograniczających emisje i hałas,
- zapewnienia szczelnych nawierzchni i systemów odprowadzania wód opadowych z separacją zanieczyszczeń (np. osadniki, separatory).

### 8.9.4. Strefy rolnicze i otwarte (SR, SO)

Strefy SR i SO pełnią kluczową rolę w ochronie gleb, krajobrazu i bioróżnorodności. W strefie SO mieszczą się m.in. doliny rzeczne, łąki, lasy, tereny rolnicze i korytarze ekologiczne.

Utrzymanie ograniczeń zabudowy w tych strefach jest oceniane jednoznacznie pozytywnie. W strefach SR istotne jest wprowadzanie dobrych praktyk rolniczych, ograniczanie erozji i zanieczyszczeń obszarowych oraz ochrona zadrzewień śródpolnych.

### 8.9.5. Strefy infrastrukturalne i komunikacyjne (SI, SK)

Infrastruktura techniczna może poprawiać stan środowiska (np. oczyszczalnie, sieci kanalizacyjne, retencja), ale również generować lokalne uciążliwości (hałas, zapachy, zwiększony ruch, pola elektromagnetyczne). Ustalenia POG powinny zapewniać możliwość rozwoju infrastruktury niezbędnej do obsługi terenów zabudowy, przy jednoczesnym

respektowaniu stref ochronnych i minimalizacji uciążliwości.

Strefy komunikacyjne (SK) wiążą się z emisjami i hałasem oraz z barierami dla migracji zwierząt. Wskazane jest uwzględnianie przejść dla zwierząt, utrzymanie zadrzewień przydrożnych tam, gdzie nie zagraża to bezpieczeństwu, oraz projektowanie odwodnienia dróg z elementami retencji i oczyszczania wód opadowych.

#### 8.9.6. Strefy cmentarzy i górnictwa (SC, SG)

W strefach cmentarzy (SC) kluczowe są wymogi sanitarne i ochrona wód. Rozwój cmentarzy powinien uwzględniać warunki gruntowo-wodne oraz zachowanie stref ochronnych. Strefy górnictwa (SG), jeżeli występują, wymagają szczególnej ostrożności ze względu na możliwą degradację powierzchni ziemi, pylenie i konieczność rekultywacji. W dokumentach wykonawczych powinno się zapewnić zasady rekultywacji, ochrony krajobrazu oraz ograniczania oddziaływań na wody.

### 8.10. Uwzględnienie obszaru rewitalizacji i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Gminny Program Rewitalizacji (GPR) wyznaczył obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji. Zgodnie z GPR, obszar zdegradowany objął 33,73% powierzchni gminy i był zamieszkały przez 32,9% mieszkańców; obszar zdegradowany tworzą sołectwa: Cichobórz, Czumów, Husynne, Kobło, Kosmów, Masłomęcz, Metelin, Mieniany, Moroczyn i Stefankowice. Obszar rewitalizacji jest zawężony do czterech podobszarów i obejmuje miejscowości: Czumów, Kobło, Kosmów, Mieniany, Moroczyn, Stefankowice.

**Tabela 3. Podobszary rewitalizacji – skala i uwarunkowania przyrodnicze (wg GPR)**

Podobszar	Miejscowości	Powierzchnia	Ludność (2020)	Wybrane uwarunkowania środowiskowe
I	Stefankowice	5,97 km <sup>2</sup> (2,30% gminy)	208 osób	otulina Strzeleckiego Parku Krajobrazowego; wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe
II	Kobło, Moroczyn	11,75 km <sup>2</sup> (4,52% gminy)	564 osoby	fragment otuliny Strzeleckiego PK i Nadbużańskiego OChK; potencjał turystyczny i krajobrazowy
III	Czumów, Mieniany	18,74 km <sup>2</sup> (7,21% gminy)	763 osoby	związki z doliną Bugu i terenami nadrzecznymi; wrażliwość na powódzie i presję inwestycyjną
IV	Kosmów	5,67 km <sup>2</sup> (2,18% gminy)	254 osoby	obszary rolnicze i zabudowa zagrodowa; potrzeba poprawy infrastruktury technicznej

Z punktu widzenia środowiska rewitalizacja może przynosić korzyści, jeżeli koncentruje się na poprawie infrastruktury technicznej, porządkowaniu gospodarki odpadami, eliminowaniu materiałów szkodliwych (np. azbestu) oraz zwiększaniu udziału zieleni i retencji w przestrzeniach publicznych. W GPR wskazano m.in. przedsięwzięcie rewitalizacyjne obejmujące działania promocyjno-informacyjne w zakresie ochrony środowiska, w tym znaczenia obszarów chronionych, wykorzystania OZE oraz usuwania czynników zanieczyszczających otoczenie (azbest, niewłaściwe gospodarowanie odpadami). Takie działania mają potencjał pośredniego oddziaływania pozytywnego na środowisko.

## 9. Ocena wpływu na obszary Natura 2000

Na terenie gminy i w jej sąsiedztwie występują obszary Natura 2000, w tym w szczególności związane z doliną Bugu i kompleksami leśnymi. Zgodnie z przepisami ochrony przyrody, działania planistyczne i inwestycyjne nie mogą znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony tych obszarów ani pogarszać integralności sieci Natura 2000.

Plan ogólny – jako dokument strategiczny – nie lokalizuje konkretnych przedsięwzięć, jednak poprzez wyznaczenie stref może pośrednio wpływać na presję inwestycyjną w sąsiedztwie obszarów Natura 2000. Z punktu widzenia niniejszej prognozy kluczowe są następujące zasady:

- utrzymanie ograniczeń zabudowy w dolinach rzecznych i w strefach otwartych (SO), które obejmują korytarze ekologiczne;
- kierowanie rozwoju do istniejących struktur osadniczych i obszarów uzupełnienia zabudowy, z dala od najbardziej wrażliwych siedlisk;
- stosowanie wymogów dotyczących gospodarki wodno-ściekowej i retencji, aby ograniczać presję na wody i siedliska wodno-błotne;
- unikanie lokalizacji funkcji gospodarczych i infrastrukturalnych o dużej uciążliwości w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów Natura 2000.

Wnioski: przy założeniu utrzymania powyższych zasad oraz przeniesienia rozwiązań minimalizujących do mpzp, realizacja POG nie powinna powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszarów Natura 2000. W przypadku, gdyby w dokumentach wykonawczych przewidywano rozwiązania mogące zwiększać presję w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów Natura 2000, konieczne będzie przeprowadzenie odpowiednich analiz na etapie mpzp lub przedsięwzięć (w tym – jeżeli wymagane – oceny oddziaływania na obszar Natura 2000).

## 10. Oddziaływania skumulowane, transgraniczne oraz na ludzi

### 10.1. Oddziaływania skumulowane

Oddziaływania skumulowane mogą wystąpić, gdy kilka procesów rozwojowych zachodzi jednocześnie, np. rozwój zabudowy mieszkaniowej w kilku miejscowościach, wzrost ruchu drogowego i rozwój stref gospodarczych, przy jednoczesnych ograniczeniach infrastruktury wodno-ściekowej. Aby ograniczyć kumulację presji, w POG i w mpzp zaleca się:

- etapowanie rozwoju terenów zabudowy w powiązaniu z rozbudową infrastruktury,
- koncentrację funkcji gospodarczych w wybranych lokalizacjach o dobrej dostępności, z buforami od zabudowy mieszkaniowej,
- utrzymywanie ciągłości terenów otwartych i zieleni w skali ponadlokalnej (korytarze ekologiczne).

### 10.2. Oddziaływania transgraniczne

Gmina Hrubieszów położona jest w strefie przygranicznej, a rzeka Bug stanowi granicę państwa. Prognoza nie identyfikuje mechanizmów, które mogłyby generować istotne oddziaływania

transgraniczne w skali strategicznej, ponieważ POG nie przewiduje lokalizacji przedsięwzięć o charakterze mogącym wywoływać znaczące skutki poza granicami kraju. Potencjalnie transgraniczny charakter mogą mieć jedynie oddziaływania pośrednie związane z jakością wód Bugu oraz emisjami do powietrza, jednak przy zachowaniu zasad ochrony wód i ograniczania emisji przewiduje się, że oddziaływania te będą nieznaczące.

### 10.3. Oddziaływanie na zdrowie ludzi

Oddziaływanie na zdrowie ludzi wiąże się głównie z jakością powietrza, hałasem, dostępem do infrastruktury wodno-ściekowej oraz bezpieczeństwem powodziowym. Rozwiązania POG sprzyjają poprawie warunków życia poprzez:

- ograniczenie lokalizacji zabudowy na terenach zalewowych,
- wspieranie koncentracji usług i poprawy dostępności,
- tworzenie warunków do modernizacji infrastruktury technicznej,
- promowanie zieleni i przestrzeni publicznych (w tym na obszarach rewitalizacji).

## 11. Rozwiązania minimalizujące i kompensacyjne

W celu ograniczenia potencjalnych negatywnych oddziaływań zaleca się wprowadzenie – w POG, a w szczególności w mpzp i dokumentach realizacyjnych – następujących rozwiązań:

- Wody i retencja: obowiązek zagospodarowania wód opadowych w miejscu powstania (retencja, infiltracja), ograniczanie spływu z terenów utwardzonych, ochrona cieków i rowów.
- Gospodarka wodno-ściekowa: uzależnianie uruchamiania nowych terenów zabudowy od zapewnienia odbioru ścieków (sieć kanalizacyjna lub rozwiązania równoważne spełniające przepisy).
- Ochrona przed powodzią: bezwzględne respektowanie map zagrożenia i ryzyka powodziowego; zakaz lokalizacji nowej zabudowy w strefach wysokiego ryzyka; zachowanie terenów zalewowych jako przestrzeni retencji.
- Gleby: priorytet dla dogęszczania i przekształceń terenów już zainwestowanych; ograniczanie nowych terenów budowlanych na glebach najlepszych; minimalizacja zdejmowania humusu; magazynowanie i wykorzystanie ziemi urodzajnej.
- Bioróżnorodność: zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych; unikanie barier migracyjnych; ograniczanie oświetlenia w sąsiedztwie terenów cennych przyrodniczo.
- Krajobraz: zasady sytuowania zabudowy z poszanowaniem panoram; ograniczanie dominant wysokościowych; porządkowanie reklam i ogrodzeń; kształtowanie zieleni jako elementu kompozycji.
- Hałas: strefowanie funkcji i bufory od dróg oraz stref gospodarczych; zieleń izolacyjna; ograniczanie tranzytu ciężkiego przez centra miejscowości tam, gdzie to możliwe.
- Strefy gospodarcze: wymogi w zakresie ochrony środowiska; szczelne place i magazyny; separacja wód opadowych; monitoring uciążliwości.
- Rewitalizacja: preferencja dla działań porządkujących i prośrodowiskowych (usuwanie azbestu, racjonalna gospodarka odpadami, OZE, zieleń i retencja w przestrzeniach publicznych).

W odniesieniu do kompensacji przyrodniczej: na poziomie planu ogólnego nie wskazuje się konkretnych działań kompensacyjnych, ponieważ będą one zależne od konkretnych inwestycji. W przypadku stwierdzenia nieuniknionych oddziaływań na siedliska lub gatunki chronione, kompensacja powinna być ustalana na etapie mpzp lub postępowań środowiskowych dla przedsięwzięć, zgodnie z przepisami.

## 12. Propozycja monitoringu skutków realizacji POG

Monitoring ma na celu wczesne wykrywanie niekorzystnych trendów oraz ocenę, czy realizacja POG przebiega zgodnie z celami ochrony środowiska. Zaleca się, aby monitoring był zintegrowany z systemem informacji przestrzennej gminy oraz z monitoringiem prowadzonym przez organy właściwe (WIOŚ, Wody Polskie, GIOŚ).

**Tabela 4. Proponowane wskaźniki monitoringu**

Obszar	Wskaźnik	Źródło danych	Częstotliwość
Zagospodarowanie	Powierzchnia nowej zabudowy w obszarach uzupełnienia vs poza nimi	mpzp/decyzje, ewidencja budynków, GIS	co rok
Gleby	Powierzchnia gruntów rolnych wyłączonych z produkcji	decyzje, ewidencje, ARiMR	co rok
Wody	Długość sieci kanalizacyjnej i liczba przyłączy; udział ludności obsługiwanej	gmina, przedsiębiorstwa wod-kan	co rok
Wody	Liczba zgłoszeń/zdarzeń podtopień i szkód powodziowych	gmina, PSP, ubezpieczyciele (jeśli dostępne)	co rok
Powietrze	Liczba wymienionych źródeł ciepła / liczba instalacji OZE (programy dotacyjne)	gmina, WFOŚiGW, programy krajowe	co rok
Hałas	Liczba skarg mieszkańców dot. hałasu; pomiary/analizy (jeśli wykonywane)	gmina, zarządcy dróg	co 2–3 lata
Przyroda	Stan zachowania zadrzewień i korytarzy ekologicznych (analiza zmian pokrycia terenu)	GIS/ortofoto, inwentaryzacje	co 2–3 lata
Rewitalizacja	Realizacja przedsięwzięć prośrodowiskowych	GPR – sprawozdawczość	co rok

	(np. usunięcie azbestu, działania edukacyjne)		
--	---	--	--

Wyniki monitoringu powinny być cyklicznie analizowane, a w razie stwierdzenia niekorzystnych trendów – wykorzystywane do aktualizacji dokumentów planistycznych i programów inwestycyjnych gminy.

### 13. Podsumowanie i wnioski końcowe

Projekt POG, poprzez koncentrację zabudowy, ochronę dolin rzecznych i terenów cennych przyrodniczo oraz priorytet ochrony gleb rolnych, ma potencjał ograniczenia presji na środowisko w porównaniu z wariantem „0”. Kluczowe dla skuteczności tych rozwiązań będzie konsekwentne przenoszenie zasad do mpzp oraz powiązanie rozwoju zabudowy z rozbudową infrastruktury wodno-ściekowej i prorotencyjnej.

Największe ryzyka środowiskowe mogą dotyczyć lokalizacji i funkcjonowania stref gospodarczych (SP) oraz inwestycji infrastrukturalnych i komunikacyjnych (SI, SK), zwłaszcza w pobliżu zabudowy mieszkaniowej i obszarów chronionych. Ryzyka te można ograniczyć przez właściwe strefowanie, bufory przestrzenne, zieleń izolacyjną oraz wymagania środowiskowe w dokumentach wykonawczych.

Uwzględnienie Gminnego Programu Rewitalizacji wzmacnia komponent środowiskowy POG, ponieważ przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą poprawiać jakość przestrzeni publicznych i infrastruktury, a działania edukacyjne i promocyjne (OZE, eliminacja azbestu, racjonalne gospodarowanie odpadami) wspierają cele ochrony środowiska.

W świetle przeprowadzonej analizy nie stwierdza się, aby realizacja POG – przy założeniu utrzymania zasad ochrony środowiska oraz wdrożenia rozwiązań minimalizujących – mogła powodować znaczące negatywne oddziaływania na środowisko w skali gminy, w tym na obszary Natura 2000. Prognoza wskazuje jednak obszary wrażliwe i warunki, które powinny być spełnione na etapie mpzp i decyzji inwestycyjnych.

## **14. Przebieg procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ)**

Niniejszy rozdział stanowi wzorzec opisu przebiegu procedury SOOŚ. W toku procedury planistycznej należy uzupełnić go o konkretne daty, znaki pism i wyniki uzgodnień.

### 14.1. Inicjacja procedury

Procedurę sporządzenia POG zainicjowano uchwałą Rady Gminy Hrubieszów nr V/31/2024 z dnia 27 sierpnia 2024 r. W ramach przygotowania SOOŚ opracowano niniejszą prognozę oraz zwrócono się do właściwych organów o uzgodnienie zakresu prognozy i opinię.

### 14.2. Organy właściwe do uzgodnień i opinii

W procedurze SOOŚ uczestniczą w szczególności:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (RDOŚ),
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS),
- inne organy – zależnie od zakresu projektu (np. Wody Polskie, zarządcy dróg, organy ochrony zabytków) – w zakresie właściwości.

### 14.3. Udział społeczeństwa

Udział społeczeństwa realizuje się poprzez podanie do publicznej wiadomości informacji o możliwości zapoznania się z projektem POG i prognozą oraz o sposobie i terminie składania uwag i wniosków. W ramach procedury organizuje się dyskusję publiczną. Wyniki udziału społeczeństwa, w tym zestawienie uwag wraz ze sposobem rozpatrzenia, należy przedstawić w podsumowaniu proceduralnym.

### 14.4. Podsumowanie, monitoring i wnioski do dokumentów wykonawczych

Po zakończeniu uzgodnień, opiniowania i udziału społeczeństwa sporządza się podsumowanie, o którym mowa w ustawie o oś, zawierające m.in. informację o tym, w jaki sposób uwzględniono ustalenia prognozy, uzgodnienia i uwagi, oraz uzasadnienie wyboru przyjętego rozwiązania wraz z odniesieniem do rozpatrywanych wariantów.

## **15. Bibliografia i wykaz materiałów**

1. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
2. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.
3. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
4. Projekt uzasadnienia do Planu Ogólnego Gminy Hrubieszów (wersja uzupełniona, styczeń 2026).
5. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Hrubieszów na lata 2022–2030 wraz z załącznikami.
6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (tekst).
7. Audyt krajobrazowy województwa lubelskiego – projekt.
8. Strategia rozwoju Powiatu Hrubieszowskiego na lata 2024–2030 – projekt.
9. Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego (ISOK) oraz dane i rejestry właściwych instytucji (GZWP, formy ochrony przyrody, ewidencje zabytków).

Koszalin, 23.02.2026 r.

## OŚWIADCZENIE

Ja niżej podpisana Anna Jaworska oświadczam, iż spełniam wymogi określone w art. 74 a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112, tekst jednolity z późn. zm.). Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Podpisane elektronicznie przez Anna Barbara Jaworska

(Certyfikat kwalifikowany) w dniu 2026-02-23.